

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Bogdan Zdrojewski

DWIM/2104/10/JB

Warszawa, dnia 7 grudnia 2010 r.

SECRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 9.12.2010
nr. 6825, podpis.....

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z oświadczeniem Pana Senatora Marka Trzcіńskiego, złożonym podczas 65. posiedzenia Senatu RP w dniu 17 listopada br. i przekazanym przy piśmie z dnia 24 listopada br., sygn. BPS/DSK-043-3137/10, dotyczącym projektu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów, uprzejmie przedstawiam moje stanowisko w sprawie.

Przygotowana nowelizacja obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów (Dz. U. Nr 105, poz. 991 oraz z 2008 r. Nr 235, poz. 1599) jest wykonaniem przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego obowiązku wynikającego z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, artystów wykonawców, organizacji producentów fonogramów, producentów wideogramów oraz wydawców, jak również organizacji producentów lub importerów urządzeń i czystych nośników wymienionych w art. 20 ust. 1 ustawy, obowiązany jest określić w swoim rozporządzeniu m. in. kategorie urządzeń i nośników oraz wysokość opłat, kierując się zdolnością urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, jak również ich przeznaczeniem do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów.

Wspomniany art. 20 ust. 1 ustawy stanowi, że producenci i importerzy:

- 1) magnetofonów, magnetowidów i innych podobnych urządzeń,

- 2) kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych umożliwiających pozyskiwanie kopii całości lub części egzemplarza opublikowanego utworu,
- 3) czystych nośników służących do utrwalania, w zakresie własnego użytku osobistego, utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, przy użyciu urządzeń wymienionych w pkt 1 i 2

- są obowiązani do uiszczania określonym w ww. rozporządzeniu organizacjom zbiorowego zarządzania opłat w wysokości nieprzekraczającej 3 % kwoty należnej z tytułu sprzedaży tych urządzeń i nośników.

Należy mieć na uwadze także wymagania stawiane przez prawo Unii Europejskiej. Art. 5 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, wymaga istnienia opłat kompensacyjnych (copyright levies) w przypadku wprowadzenia przez dane państwo członkowskie instytucji dozwolonego użytku osobistego. Katalog urządzeń i nośników objętych opłatami kompensacyjnymi nie jest przedmiotem unijnej harmonizacji, zatem jest różny w różnych państwach. Różnice te zostały omówione m. in. w raporcie Komisji Europejskiej z dnia 14 lutego 2008 r. „Godziwa (słuszna) rekompensata za prywatne kopiowanie” (Fair Compensation for Acts of Private Copying), dostępnym pod adresem:
http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/levy_reform/background_en.pdf

Aktualnie obowiązujące rozporządzenie wydane zostało w 2003 r. i było jak dotąd tylko raz nowelizowane, z dniem 1 stycznia 2009 r., wyłącznie w zakresie załączników nr 1 i 2, tj. dotyczących sfery audio i wideo. Załącznik nr 3, dotyczący reprografii, nigdy nie był nowelizowany, zaś w okresie 7 ostatnich lat w sferze reprografii nastąpiły niewątpliwie istotne zmiany, związane przede wszystkim z szerokim dostępem prywatnych użytkowników do urządzeń i nośników umożliwiających kopiowanie techniką cyfrową. Urządzenia i nośniki umożliwiające szybkie, tanie i wierne oryginałowi kopiowanie utworów drukowanych (skanery, drukarki laserowe, urządzenia wielofunkcyjne) są oferowane po coraz bardziej przystępnych cenach, tym samym dostępne dla coraz większej rzeszy użytkowników. Skutkiem takiego stanu rzeczy jest coraz większa skala korzystania przez prywatnych użytkowników z przewidzianej w prawie autorskim instytucji dozwolonego użytku osobistego, która zezwala takim użytkownikom na kopiowanie na potrzeby własne oraz osób z kręgu rodzinnego i towarzyskiego utworów chronionych prawem autorskim. Opłaty mają zrekompensować twórcom i wydawcom straty spowodowane tą sytuacją. Nowy załącznik nr 3 rozszerza zatem katalog objętych opłatami urządzeń m. in. o drukarki, urządzenia wielofunkcyjne oraz cyfrowe aparaty fotograficzne.

Cyfrowe aparaty fotograficzne są bez wątpienia urządzeniami umożliwiającymi kopiowanie utworów drukowanych. Nie podlega dyskusji, że podstawowe cele tych urządzeń są inne, jednak ustawa nakazuje Ministrowi brać pod uwagę „zdolność urządzenia do zwielokrotniania utworów”, a cyfrowe aparaty fotograficzne taką zdolność posiadają. Cały szereg urządzeń już objętych opłatami jest wykorzystywany nie tylko do kopiowania utworów, ale też do innych celów – magnetowidy, choć dysponują funkcją nagrywania, w większości przypadków służą do odtwarzania

utworów. Podobnie zestawy wieżowe (zał. 1 poz. 8-13), radia z funkcją nagrywania (zał. 1 poz. 14-19) czy nagrywarki komputerowe (zał. 1 poz. 24-25). Istotne jest, czy dane urządzenie posiada zdolność do kopiowania utworów i czy ta zdolność może być skutecznie zastosowana w praktyce do kopiowania utworów na własny użytek osobisty (art. 23 ustawy). Ponieważ przedmiotowe urządzenia mają też inne funkcje niż kopiowanie utworów, ustawodawca w art. 20 ust. 1 ustawy wskazał górny próg wysokości opłat na 3% ceny sprzedaży, zaś przygotowany projekt rozporządzenia określił szereg stawek znacznie poniżej tego progu. Proponowana stawka na cyfrowe aparaty fotograficzne to np. 1%. Niezależnie jednak od powyższego kwestia objęcia opłatami cyfrowych aparatów fotograficznych nie jest przesądzona. Pragnę zapewnić, że uważnie wsłuchuję się także w głosy przeciwników objęcia tych aparatów opłatami. W dniu 20 października br. odbyło się w Ministerstwie spotkanie konsultacyjne z udziałem zarówno zainteresowanych organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, jak też organizacji zrzeszających przedsiębiorców. Ze strony organizacji zbiorowego zarządzania udział w spotkaniu wzięły - Stowarzyszenie Autorów i Wydawców „Polska Książka”, Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL oraz Stowarzyszenie Wydawców REPROPOL, natomiast ze strony organizacji zrzeszających przedsiębiorców - Krajowa Izba Gospodarcza (KIG), Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji (KIGEiT), Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) oraz Związek Importerów i Producentów Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego (ZIPSEE). Co prawda na tym spotkaniu nie udało się wypracować kompromisu, ale bezpośrednia wymiana poglądów zainteresowanych środowisk pozwoliła lepiej poznać argumenty obydwu stron i prawdopodobnie pozwoli przygotować kolejny projekt rozporządzenia, odpowiadający w większym stopniu oczekiwaniom tych środowisk. Aktualnie trwa analiza oficjalnych stanowisk ww. organizacji, przedstawionych po spotkaniu konsultacyjnym. Zostały one udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN.

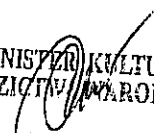
Odnosnie wzrostu opłaty za papier formatu A3 i A4 należy zauważyć, że aktualna stawka opłaty za papier kserograficzny wynosi 0,001% ceny sprzedaży i jest absolutnie nieadekwatna, aby pełnić funkcję kompensacyjną. Przychody z tytułu tej opłaty są szacowane przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na kwotę ok. 3 tys. zł. rocznie. Jest o tym mowa m. in. w udostępnionym w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN (www.mkidn.gov.pl) wystąpieniu trzech organizacji zbiorowego zarządzania: Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL, Stowarzyszenia Autorów i Wydawców „Polska Książka” oraz Stowarzyszenia Wydawców REPROPOL, we wspólnym piśmie tych trzech organizacji z dnia 28 sierpnia ub. r. (str. 15). Przy skali kopiowania książek oraz artykułów z gazet i czasopism na papier formatu A3 i A4 bieżące wpływy nie mogą stanowić realnej rekompensaty. Wzrost stawki jest zatem konieczny. Jej projektowana wysokość została ustalona przy uwzględnieniu ustawowego progu 3%.

Opłaty są inkasowane przez organizacje zbiorowego zarządzania wyznaczone w ww. rozporządzeniu i następnie dzielone między uprawnionych twórców i wydawców. Co prawda zasady podziału ustalają same organizacje (są to stowarzyszenia, a więc organizacje samorządne), znajdują się one jednak pod nadzorem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, składają roczne sprawozdania ze swojej działalności oraz podlegają okresowym kontrolom dokonywanym przez

kontrolerów Ministerstwa. Zasady podziału środków uzyskiwanych z opłat są określone w regulaminach repartycji, które każda organizacja zbiorowego zarządzania ma obowiązek posiadać.

Na zakończenie uprzejmie informuję, że nie jest moim zamiarem obejmowanie opłatami routerów, modemów i innych urządzeń sieciowych. Jest to wyłącznie propozycja zgłoszona przez organizacje zbiorowego zarządzania, której przygotowany w Ministerstwie projekt nie uwzględnia i której nie zamierzam uwzględnić także na etapie dalszych prac legislacyjnych.

Łączę wyrazy szacunku,

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
Bogdan Zdrojewski

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Szymon Jajko, Dyrektor Departamentu Spraw Parlamentarnych w KPRM.